

Konkurransklagenemnda

Konkurransklagenemndas avgjørelse 29. mai 2024

Sak: 2023/1155

Klager: Bokbasen AS

Prosessfullmektig: Advokatfirmaet Hjort AS ved advokat Monica Syrdal

Konkurransklagenemndas medlemmer:

Tore Lunde, Tyra Merker og Ronny Gjendemsjø

1 Sakens bakgrunn

- (1) Bokbasen AS (heretter «Bokbasen») representert ved advokatfirmaet Hjort AS (heretter «Hjort») har i brev av 12. desember 2023 fremmet krav om dekning av sakskostnader, jf. lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (heretter «forvaltningsloven») § 36.
- (2) Bakgrunnen for kravet er at Konkurransklagenemnda 23. november 2023 opphevet Konkurransetilsynets vedtak 29. november 2022 om illeggelse av overtredelsesgebyr mot Bokbasen, Gyldendal Norsk Forlag AS/Gyldendal ASA (heretter «Gyldendal»), Cappelen Damm AS (heretter «Cappelen Damm»), Vigmostad & Bjørke AS/Forlagshuset Vigmostad & Bjørke AS (heretter «Vigmostad & Bjørke») og H. Aschehoug & Co W. Nygaard AS (heretter «Aschehoug»). Bokbasen ble ilagt et overtredelsesgebyr på 4 100 000 kroner.
- (3) Konkurransetilsynets vedtak 29. november 2022 ble påklaget av alle partene. Bokbasen påklaget vedtaket 26. mai 2023, det vil si innenfor lovens frist på seks måneder, jf. konkurranseloven § 39 første ledd. Konkurransklagenemnda mottok klagesaken ved oversendelsesbrev 19. juni 2023. Det ble avholdt planmøte med klagerne 20. juni 2023. Nemnda mottok 3. august 2023 Bokbasens merknader til Konkurransetilsynets oversendelsesbrev. Konkurransetilsynet kommenterte brevet i brev 15. august 2023. Bokbasen kommenterte dette brevet 25. august 2023.
- (4) Konkurransklagenemnda gjennomførte muntlig høring i saken 4. til og med 8. september 2023. Bokbasen innga sine siste kommentarer 9. oktober 2023.
- (5) Konkurransklagenemnda traff vedtak 23. november 2023.
- (6) Fristen for å fremsette krav om sakskostnader er tre uker etter at vedtaket kom frem til parten, jf. forvaltningsloven § 36 tredje ledd tredje punktum. Bokbasen mottok

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

Konkurransklagenemndas vedtak 23. november 2023. Kravet pålydende 4 576 475 kroner, ekskl. mva., ble fremsatt i brev 12. desember 2023. Kravet er rettidig fremsatt.

- (7) Konkurransetilsynet innga merknader til kravets størrelse i brev 16. februar 2024.
- (8) Bokbasen har i e-post 5. mars 2024 kommet med ytterligere redegjørelse for timebruken i saken.
- (9) Karin Fløistad deltok som nemndsmedlem under hovedsaken, men har trukket seg fra behandling av spørsmålet om sakskostnader grunnet mulig inhabilitet på grunn av forhold oppstått etter at vedtak ble truffet i hovedsaken. Tore Lunde er i den forbindelse oppnevnt som setteleader av Konkurransklagenemnda i brev 26. februar 2024 fra Nærings- og fiskeridepartementet. Ronny Gjendemsjø, som var vara under hovedsaken, er oppnevnt som ordinært medlem ved behandling av sakskostnadskravene.

2 Bokbasens krav

2.1 Innledning

- (10) Bokbasen krever dekket sakskostnader på 4 576 475 kroner, prinsipalt etter forvaltningsloven § 36, subsidiært etter alminnelige erstatningsrettslige prinsipper. Beløpet omfatter kostnader til juridisk bistand fra Hjort i perioden fra Konkurransetilsynets forhåndsvarsel til og med Konkurransklagenemndas vedtak.
- (11) Bokbasen har også hatt bistand fra Hjort i perioden fra bevissikring og frem til Konkurransetilsynets forhåndsvarsel, samt bistand i forbindelse med Konkurransklagenemndas vedtak i perioden fra 11. november 2023 til 30. november 2023, men dette arbeidet kreves det ikke dekning for.

2.2 Bistand fra Hjort

2.2.1 Perioden fra Konkurransetilsynets forhåndsvarsel 24. september 2020 til Konkurransetilsynets vedtak 29. november 2022

- (12) I denne perioden er det oppgitt at Hjorts arbeid bestod av gjennomgang av forhåndsvarsel og analyse av både faktum og juss i forhåndsvarselet, utarbeidelse av merknader til forhåndsvarsel, samt mye arbeid med å avklare og skaffe dokumentasjon om faktum for å imøtegå Konkurransetilsynets fremstilling av saken. Videre deltok Hjort i møte med Konkurransetilsynet i juni 2022. I denne perioden er det oppgitt at fire advokater fra Hjort arbeidet med saken. For dette kreves [REDACTED] timer til en kostnad på 1 572 325 kroner.

2.2.2 Perioden fra Konkurransetilsynets vedtak til 11. oktober 2023

2.2.2.1 Innledning

- (13) For perioden fra og med 30. november 2022 til 11. oktober 2023 oppgir Bokbasen at Hjort arbeidet med gjennomgang av vedtak og analyse av både faktum og juss i vedtaket, utarbeidelse av en omfattende klage, samt mye arbeid med å avklare og skaffe dokumentasjon om faktum for å imøtegå Konkurransetilsynets fremstilling i saken. Videre forberedte og gjennomførte Hjort muntlig høring for Konkurransklagenemnda. I den forbindelse var det nødvendig for partenes advokater å samarbeide om gjennomføringen, herunder om innledningsforedraget.

- (14) I denne perioden er det oppgitt at fem advokater jobbet med saken. For dette krever Bokbasen dekket arbeid med [REDACTED] timer til en kostnad på 3 004 150 kroner.

2.2.2.2 *Arbeid knyttet til utarbeidelse av klage på Konkurransetilsynets vedtak 29. november 2022*

- (15) For arbeid med klagen krever Bokbasen dekket [REDACTED] timer til et beløp på 1 762 575 kroner.

2.2.2.3 *Perioden fra inngivelse av klage til avslutning av muntlig høring 8. september 2023*

- (16) I perioden fra klagen ble inngitt og frem til muntlig høring for Konkurransesklagenemnda krever Bokbasen dekket [REDACTED] timer til et beløp på 777 075 kroner.

- (17) Under den muntlige høringen for Konkurransesklagenemnda deltok to advokater fra Hjort. For dette kreves dekket [REDACTED] timer til et beløp på 423 775 kroner.

2.2.2.4 *Perioden etter muntlig høring for Konkurransesklagenemnda og frem til Konkurransesklagenemndas vedtak 23. november 2023*

- (18) Bokbasen oppgir at i perioden etter muntlig høring og frem til Konkurransesklagenemndas vedtak, arbeidet Hjort [REDACTED] timer til et beløp på 40 725 kroner.

3 Rettslig grunnlag

3.1 3.1 Forvaltningsloven § 36

- (19) Det rettslige grunnlaget for kravet om sakskostnader er forvaltningsloven § 36. Det fremgår av bestemmelsens første ledd:

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendig for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens eller forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

- (20) Etter forvaltningsloven § 36 tredje ledd første setning skal spørsmålet om en part skal få dekning av sakskostnader, avgjøres av klageinstansen. Dersom underinstansen har truffet nytt vedtak i saken, er det denne som avgjør spørsmålet om dekning av sakskostnader.

3.2 Kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket

- (21) Bestemmelsen i forvaltningsloven § 36 første ledd gir rett til dekning av «*vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket*».

- (22) Dekning etter forvaltningsloven § 36 forutsetter at parten har hatt «*kostnader*». Dette er som hovedregel bare direkte kostnader parten har hatt ved å få endret det opprinnelige vedtaket. Kostnadene må i tillegg være «*vesentlige*». Vilkåret avskjærer i utgangspunktet mindre vesentlige utgifter som for eksempel kopiering og mindre reiser, jf. NOU 2019: 5 punkt 29.2.3. Partens eget arbeid med saken regnes i utgangspunktet ikke som en «*kostnad*» i lovens forstand.¹ Dette gjelder også arbeid som er utført av ansatte mv. hos

¹ SOMB-2004-64, JDLOV-2014-7205A, Arvid Frihagen, Forvaltningsloven, kommentarutgave, bind II, Oslo 1986 side 808 og Geir Woxholt, Forvaltningsloven med kommentarer, 5. utgave, Oslo 2011 side 601, Hans Petter Graver, Alminnelig forvaltningsrett, 5. utgave 2019 side 534.

en juridisk person som er part i saken, jf. klagenemndas avgjørelse i sak 2022/0620 med videre henvisninger.

- (23) Nødvendighetskriteriet innebærer at det må vurderes hvorvidt det var nødvendig å pådra seg utgiften for at forvaltningen skulle endre det opprinnelige vedtaket. Dette er et skjønnsmessig kriterium, som forutsetter en konkret vurdering av de fremsatte krav. Det må legges vesentlig vekt på saksbehandlingsfeilens art og sakens vanskelighetsgrad, se Ot. prp. nr. 3 (1976-1977) side 101 spalte 2. At saken har hatt stor økonomisk betydning for en part, er også relevant, se også Justisdepartementets uttalelse i JDLOV-1999-20138.
- (24) Ved vurderingen av om kostnadene var nødvendige for å få endret vedtaket, skal det legges vekt på hva parten selv med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak, jf. JDLOV-1976-2162 og NOU 2019: 5 punkt 23.2.3. Det er altså partenens subjektive vurdering som er utgangspunktet. Se tilsvarende eksempelvis Eckhoff/Smith, Forvaltningsrett, 10. utgave 2014, side 318 hvor det fremgår:

«Men det kan vanskelig kreves at utgiftene objektivt sett var nødvendige. Det må være tilstrekkelig at parten hadde grunn til å tro at de var det, [...]».

- (25) Det er likevel ikke slik at partene selv kan bruke ubegrenset med timer, med en svært høy timesats fordi de selv anså dette som nødvendig. Dette har også Sivilombudet lagt til grunn i sak 2013/2971 hvor Sivilombudet uttaler at:

«Jeg har i flere tidligere saker uttalt at man i vurderingen av om kostnadene var nødvendige skal ta utgangspunkt i partens subjektive oppfatning. Om kostnadene er nødvendige må avgjøres etter en konkret vurdering. I vurderingen skal det legges vesentlig vekt på hva parten selv og dennes advokat med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak. Det er likevel ikke slik at parten alene kan avgjøre hva som kan kreves dekket. I så tilfelle ville lovens begrensning til nødvendige kostnader ikke ha vært reell. Det er kun utgifter til tiltak som parten med rimelighet kunne anse som formålstjenlige som er omfattet av bestemmelsen.

Kravet om at kostnadene skal være nødvendige må antas å gjelde både timesats og timeforbruk. ...» (Konkurransklagenemndas utheving.)

- (26) Nærings- og fiskeridepartementet la i vedtak 12. desember 2019 til grunn at det stilles strengere krav til vurderingsevnen til parter som er representert ved advokater med spesialkompetanse og lang erfaring på fagområdet, sammenliknet med parter som ikke er representert av fagkyndig eller representert av fagkyndig uten spesialkompetanse på området. Dette hever terskelen for hvilke kostnader parten med rimelighet kan ha ansett som nødvendige.
- (27) Det er videre lagt til grunn i praksis at selv om det kan være i en parts interesse å pådra seg kostnader som går ut over det som har vært nødvendig for å få omgjort forvaltningsvedtaket, vil ikke disse kostnadene nødvendigvis oppfylle vilkåret om å være «nødvendige» etter forvaltningsloven § 36 første ledd. Det er lagt til grunn i praksis at profesjonelle aktører som bistår parten, må informere parten om hvilke kostnader som er «nødvendige» i forvaltningslovens § 36s forstand, samt hvilke kostnader som går ut over dette, og som derfor i utgangspunktet ikke er dekningsberettigede.

- (28) Bestemmelsen oppstiller også et krav om årsakssammenheng mellom utgifter parten har pådratt seg i klageprosessen og vedtaksendringen, jf. kravet om at kostnadene må ha vært *«nødvendige for å få endret vedtaket»*. I nødvendighetskravet ligger det en avgrensning mot utgifter som ikke er knyttet til omgjørings- eller klagesaken, se også Justisdepartementets uttalelse i JDLOV-2005-7958. Utenfor bestemmelsen faller derfor kostnader påløpt i forkant av et vedtak, og kostnader til etterarbeid etter et endringsvedtak. I NOU 2019:5 punkt 29.6.1 uttaler departementet at forvaltningsloven § 36 gir *«ingen rett til å få dekket av det offentlige [...] sakskostnader som en part pådrar seg under behandlingen i første instans, selv om parten får medhold fullt ut»*. Kostnader til arbeid med å gjennomgå og forklare avgjørelsene, samt fremsettelse av krav om sakskostnader for en part, anses ikke som «nødvendige» for å få endret vedtaket, selv om arbeidet har nær tilknytning til resten av arbeidet med saken, jf. JDLOV-1998-2787 og SOMB-2000-54.

4 Konkurransklagenemndas vurdering

4.1 Innledning

- (29) Konkurransetilsynets vedtak ble rettskraftig opphevet ved Konkurransklagenemndas vedtak 23. november 2023. Dermed ble vedtaket «endret til gunst» for Bokbasen, jf. forvaltningsloven § 36 første ledd. Det er heller ikke tvilsomt at kostnadene har vært *«vesentlige»*. Ingen av unntaksreglene i forvaltningsloven § 36 første ledd for å ikke tilkjenne sakskostnader er aktuelle i denne saken. Spørsmålet er dermed hvilke kostnader som har vært nødvendige for Bokbasen, og om kravet til årsakssammenheng er oppfylt, jf. forvaltningsloven § 36 første ledd.
- (30) Bokbasen har opplyst at selskapet har fradragsrett for kostnadene til advokattjenester. Merverdiavgift inkluderes derfor ikke i kostnadene.

4.2 Kostnader til Hjorts arbeid med saken

4.2.1 Innledning

- (31) I vurderingen av hvilke kostnader som har vært nødvendige, er det som nevnt over, relevant å vektlegge sakens art, vanskelighetsgrad og omfang. At saken har hatt stor økonomisk betydning for Bokbasen er også relevant, se tilsvarende JDLOV-1999-20138. Som også nevnt over, er det likevel slik at selv om det kan være i en parts interesse å pådra seg kostnader, vil ikke disse kostnadene nødvendigvis oppfylle vilkåret om å være *«nødvendige»* etter forvaltningsloven § 36 første ledd.
- (32) Klagesaken gjaldt spørsmål hvor det er en fordel å bruke advokater med særlig fagkunnskap innen konkurranserett. Timeprisene for advokatene i teamet til Hjort er høye, og har variert mellom [REDAKTERT] kroner og [REDAKTERT] kroner. Dette skyldes at advokatene er spesialiserte konkurranserettsadvokater. Konkurransklagenemnda finner ikke grunnlag for at selve timeprisene skal reduseres i denne saken, men det forventes da at advokatene er mer presise og arbeider mer effektivt enn advokater uten slik særskilt fagkunnskap, se også JDLOV-1989-1123.²

² Se også vedtak fra Nærings- og fiskeridepartementet 12. desember 2019 – El-proffen AS/EP Contracting, Arkel Asker og Bærum AS, Hoel Elektro AS og Røa Elektriske AS (partene) klage på Konkurransklagenemndas avgjørelse av 21. desember 2018 om dekning av sakskostnader.

- (33) Teamet til Hjort har bestått av flere advokater. Konkurransklagenemnda legger til grunn at det i en sak av denne størrelsen kan være behov for flere advokater. Dette krever imidlertid at både organiseringen og utførelsen av arbeidet gjennomføres effektivt.
- (34) Bokbasen krever dekket kostnader til advokatbistand i ulike perioder, fra mottak av Konkurransetilsynets forhåndsvarsel 24. september 2020 til Konkurransklagenemndas vedtak 23. november 2023. Nemnda finner det hensiktsmessig å behandle de ulike periodene punktvis under.

4.2.2 Perioden fra Konkurransetilsynets forhåndsvarsel 24. september 2020 til Konkurransetilsynets vedtak 29. november 2022

- (35) Bokbasen anfører at kostnadene knyttet til denne perioden må dekkes fordi klagen bygger på det arbeidet som ble gjort da.
- (36) Ordlyden i forvaltningsloven § 36 første ledd, «for å få endret vedtaket», tilsier at det må foreligge et vedtak fra underinstansen, og at det er kostnader som er pådratt etter at dette vedtaket er truffet, som kan dekkes i medhold av bestemmelsen.
- (37) I Ot. prp. nr. 3 (1976-1977) uttales det generelt om hensynene bak bestemmelsen på side 101:

«Hovedbegrunnelsen for bestemmelsen er at det kan være rimelig at det offentlige dekker de utgifter som en person pådrar seg for å få endret uriktige forvaltningsvedtak».

- (38) Departementet forutsetter her at utgiftene pådras i den hensikt å endre et vedtak, og «[e]n slik hensikt kan vanskelig tenkes å foreligge før vedtaket er fattet», jf. SOMB-2014-1963. Sivilombudet uttalte i denne uttalelsen videre at forvaltningspraksis «trekker [...] nokså entydig i retning av at det må trekkes en tidsgrense ved anvendelsen av § 36».
- (39) Konkurransklagenemndas gjennomgang av forvaltningspraksis bekrefter Sivilombudets oppfatning i SOMB-2014-1963. Nemnda legger derfor til grunn at selv om ordlyden ikke i seg selv uttrykkelig angir at det må trekkes en slik tidsgrense, må både forarbeidene og forvaltningspraksis tolkes slik at det foreligger en grense. Nemnda kan ikke se at det foreligger uttalelser verken fra Justisdepartementets lovavdeling eller fra Sivilombudet, som tilsier at man skal utvide anvendelsesområdet til å omfatte sakskostnader pådratt før et vedtak er truffet av underinstansen.
- (40) Konkurransklagenemnda nevner i den forbindelse at forvaltningsloven § 36 første ledd ikke er ment å gi grunnlag for at en part skal holdes skadesløs i sitt møte med forvaltningen. Formålet med et forhåndsvarsel er dels å gi en part anledning til å uttale seg for å ivareta sine interesser i saken, men særlig for å bidra til at Konkurransetilsynet kan avklare de faktiske omstendighetene slik at et eventuelt vedtak kan treffes på et riktig og mest mulig fullstendig grunnlag. I sin samhandling med forvaltningen må den private part etter nemndas oppfatning i atskillig utstrekning bidra til sakens opplysning, uten at parten dermed kan forvente å få dekket de kostnader og den innsats som dette innebærer. I disse tilfellene følger byrdene av lovpålagt opplysningsplikt, og det kan legges relativt omfattende byrder på den private i form av f.eks. informasjonspålegg, uten at dette kan anses som urimelig. Sakskostnader i forbindelse med å imøtegå et forhåndsvarsel er å anse som en naturlig del av saksutredningen og opplysning av saken før et vedtak treffes, og kan ikke dekkes etter forvaltningsloven § 36, jf. tilsvarende i SOMB-2006-66.

Sakskostnader Bokbasen har pådratt seg under Konkurransetilsynets behandling av saken, faller derfor utenfor forvaltningsloven § 36.

- (41) Konkurransklagenemnda bemerker for øvrig at saken gjaldt mistanke om deling av prisinformasjon, og det forelå etter nemndas oppfatning rimelig grunn for Konkurransetilsynet til å undersøke disse forholdene nærmere. Konkurransklagenemnda kan derfor heller ikke se at det er grunnlag for å tilkjenne sakskostnader for denne perioden på et rent rimelighetsgrunnlag.
- (42) Klagenemnda finner etter dette ikke for å tilkjenne Bokbasen dekning for kostnader pådratt i tiden fra mottak av Konkurransetilsynets forhåndsvarsel og frem til Konkurransetilsynet traff vedtaket 29. november 2022.

4.2.3 Perioden fra Konkurransetilsynets vedtak til Konkurransklagenemndas vedtak 23. november 2023

4.2.3.1 Arbeid knyttet til utarbeidelse av klage på Konkurransetilsynets vedtak 29. november 2022

- (43) Hjorts arbeid med klagen på Konkurransetilsynets vedtak kreves dekket med et beløp på 1 762 575 kroner, som tilsvarer [REDACTED] timers arbeid. I denne perioden arbeidet fire advokater med saken.
- (44) Klagen til Bokbasen er på 99 sider, i tillegg til vedlegg. Konkurransklagenemnda er av den oppfatning at sakens art, vanskelighetsgrad og omfang, og det at saken har hatt stor økonomisk betydning for Bokbasen, gjorde det naturlig å legge ned betydelig innsats for å imøtegå Konkurransetilsynets vedtak.
- (45) Konkurransklagenemnda er av den oppfatning at Bokbasens klage var presis og konkret, og uten for mange unødige gjentakelser. Klagen knyttet seg til de sentrale problemstillingene i saken. Hvis man fordeler tiden som ble brukt på bare én advokat, så har advokaten brukt vel [REDACTED] til å arbeide med utarbeidelse av klagen. Problemstillingene i saken var komplekse, og dette fremstår for nemnda som nødvendig tidsbruk sett i sammenheng med sakens vanskelighetsgrad og art, samt den økonomiske betydningen saken hadde for Bokbasen.
- (46) Konkurransklagenemnda foretar dermed ingen reduksjon i kravet for denne perioden. Bokbasen tilkjennes 1 762 575 kroner for denne perioden.

4.2.3.2 Perioden fra klagen ble inngitt og frem til avslutning av den muntlige høringen 8. september 2023

- (47) I perioden etter klagen ble inngitt og frem til avslutning av den muntlige høringen arbeidet tre advokater med saken. Arbeidet det kreves dekning for gjelder [REDACTED] timer fra klage til muntlig høring og [REDACTED] timer under den muntlige høringen. Under den muntlige høringen deltok to av advokatene.
- (48) Konkurransklagenemnda er av den oppfatning at dette var nødvendig timebruk for denne perioden, og foretar ingen reduksjon i kravet. Bokbasen tilkjennes 1 200 850 kroner for denne perioden.

4.2.3.3 Perioden etter muntlig høring for Konkurransklagenemnda og frem til Konkurransklagenemndas vedtak 23. november 2023

- (49) Bokbasen oppgir at i perioden fra muntlig høring ble avsluttet til Konkurransklagenemndas vedtak, har Hjort arbeidet [REDACTED] timer til et beløp på 40 725 kroner.
- (50) Konkurransklagenemnda anser dette som nødvendig tidsbruk, og foretar ingen reduksjon i kravet for denne perioden.

4.2.4 Krav om dekning av sakskostnader hjemlet i alminnelig erstatningsrett

- (51) Bokbasen har anført at sakskostnader i saken også kan kreves dekket med grunnlag i alminnelige erstatningsrettslige prinsipper.
- (52) Forvaltningsloven § 36 vil ikke avskjære eller begrense en parts adgang til å kreve erstatning etter de alminnelige erstatningsregler. Et slikt eventuelt krav om dekning av sakskostnader med hjemmel i alminnelig erstatningsrett må eventuelt inndrives ved saksanlegg for domstolene, se tilsvarende NOU 2019:5 punkt 29.6.2 på side 464.

5 Konklusjon

Det tilkjennes dekning for kostnader med totalt 3 004 150 kroner ekskl. mva.

6 Avgjørelse

Konkurransklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

Konkurransklagenemnda dekker sakskostnader til Bokbasen med 3 004 150 kroner ekskl. mva.

Avgjørelsen kan påklages i samsvar med reglene i forvaltningsloven § 28 jf. forvaltningsloven § 36 tredje ledd. Klagen sendes til Konkurransklagenemnda v/Klagenemndssekretariatet, mens stiles til Nærings – og fiskeridepartementet. Klagefristen er 3 uker fra underretningen er kommet frem, jf. forvaltningsloven § 29.

Avgjørelsen er enstemmig.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur